

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
FILOZOFICKÁ FAKULTA
Katedra anglistiky a amerikanistiky
Gondova 2, 818 01 Bratislava 16

POSUDOK OPONENTA DIZERTAČNEJ PRÁCE

Názov práce: Jazykové poradenství jako nástroj podpory učební autonomie při učení se anglickému jazyku

Autor: Mgr. Martina Šindelářová Skupeňová

Školitelka: doc. PaedDr. Monika Černá, Ph.D.

Študijný program: PdF D-DCIJ Didaktika cizího jazyka

Posudok vypracovala: doc. Mgr. Eva Reid, PhD., Katedra anglistiky a amerikanistiky, Filozofická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave, Gondova ulica 2, 81102 Bratislava; emailová adresa: eva.reid@uniba.sk

1. Zorientovanie sa doktorandky v danej problematike. Orientácia v odbornej literatúre.

Téma a zameranie dizertačnej práce na jazykové poradenstvo a autonómneho učenia sa sú mimoriadne dôležité, a to nielen pre cudzojazyčné vzdelávanie. Jazykové poradenstvo, ako uvádza samotná autorka, nie je veľmi rozšírené (hoci jeho význam narastá), čo robí túto prácu, ako aj kurz vytvorený Centrom jazykového vzdelávania na MU v Brne, jedinečným a inšpiratívnym. Autonómne učenie sa je v súčasnosti obzvlášť aktuálne v kontexte celoživotného vzdelávania, ktorému sa venuje čoraz väčšia pozornosť. Prostredníctvom jazykového poradenstva sa podporuje autonómne učenie sa, čo je dôležité najmä pri učení sa cudzích jazykov mimo formálneho vyučovania. Jazykové poradenstvo ako nástroj podpory autonómie učiaceho sa poskytuje študentom mimoriadne hodnotnú oporu, ktorá zlepšuje nielen ich motiváciu, učebné výsledky a jazykové kompetencie, ale zároveň rozvíja metakogníciu a vytvára návyky v autonómnom učení sa, a to nielen pri cudzích jazykoch.

V prvej kapitole teoretickej časti autorka definuje kľúčovú terminológiu ako *learner autonomy (autonomie studenta)*, *učební autonomie*, *autonomní učení* a *sebeřízené učení*. Výber a použitie pojmov jasne vysvetľuje. Následne opisuje vývoj konceptu autonómie vo vzdelávaní od jeho počiatkov. Výbornú schopnosť práce so zdrojmi preukazuje v spracovaní psychologických a pedagogických východísk konceptu učebnej autonómie. Ďalej vymenúva, rozoberá a graficky znázorňuje rôzne modely autonómie učiaceho sa od Bensona (2001), Tassinariovej (2010), Zouhar Ludvíkovej (2020), Borgesovej (2022), ktoré zároveň použila vo vlastnom výskume.

Druhá kapitola sa venuje problematike jazykového poradenstva, ktorej definuje ako pedagogický nástroj a proces vychádzajúci z prístupov zameraných na učiaceho sa a na samotný učebný proces. Opiera sa aj o metódu *Community Language Learning*, ktorá zdôrazňuje psychologické a emocionálne aspekty učenia sa. Následne definuje formy jazykového poradenstva, vysvetľuje zvolenú formu aplikovanú vo vlastnom výskume a opisuje priebeh poradenského rozhovoru. Veľmi hodnotným prínosom je prehľad doterajších výskumov v tejto oblasti, ako aj poukázanie na ich postupný nárast vo svete.

Tretia kapitola prepája dve vyššie definované oblasti, autonómne učenia sa a jazykové poradenstvo, ktoré autorka skúmala vo vlastnom výskume v rámci kurzu *Angličtina autonómne*. Opisuje priebeh tohto kurzu vrátane rozhovorov, monitorovania učenia sa a spätnej väzby od študentov vo forme dotazníka.

Celkovo možno teoretickú časť hodnotiť ako veľmi dobre a podrobne spracovanú. Doktorandka poskytuje komplexné teoretické východiská pre vlastný výskum, preukazuje široký prehľad v danej problematike a schopnosť kriticky vyhodnotiť a aplikovať relevantné zdroje pre potreby svojho výskumu.

2. Vhodnosť zvolených metód spracovania riešenej problematiky. Formulácia cieľov a miera ich splnenia. Úroveň dosiahnutých poznatkov, zistení a záverov.

Štvrtá kapitola poskytuje komplexný a podrobne spracovaný opis výskumu. Doktorandka jasne formulovala cieľ a výskumné otázky, pričom sa podrobne venuje dizajnu výskumu, metódam zberu a spracovania dát, nástrojom a postupom, pilotáži, tvorbe kódovacieho systému a voľbe analytických postupov. Vzhľadom na individualizovaný charakter podpory učenia sa bol zvolený kvalitatívny prístup vo forme viacprípadovej štúdie. Tá slúži ako zastrešujúci rámec, prepájajúci dáta z viacerých metód zberu a ich analýz. Autorka preto využila nahrávky poradenských rozhovorov, študijné plány, výsledky prípravy, reflexívne texty, denníky a záverečný dotazník. Na spracovanie dát zvolila metódu obsahovej analýzy prostredníctvom kódovania písomných materiálov študentov, vyhodnotenie dotazníkov a celkové zhodnotenie jednotlivých prípadov. Oceňujem realizáciu pilotáže počas jarného semestra 2021, na základe ktorej si doktorandka overila a upravila dizajn výskumu. Detailná analýza pilotáže ukazuje, že predstavovala významnú a prínosnú súčasť celého výskumného procesu. Každý prípad analyzovala osobitne a hľadala súvislosti medzi jazykovým poradenstvom a jednotlivými zložkami autonómneho učenia sa.

Hoci doktorandka uvádza použitie formulára informovaného súhlasu študentov, absentuje rozsiahlejšia časť venovaná etickým princípom výskumu, najmä práci so študentami, ochrane dát, ako aj ich následnému spracovaniu a publikovaniu. Táto oblasť by si zaslúžila podrobnejšie spracovanie.

Veľkosť výberovej vzorky aj dĺžka trvanie výskumu sú pre kvalitatívny výskum viac ako dostatočné. Výskum sa realizoval počas troch semestrov 2021 až 2022. Do výskumného procesu bolo zapojených 149 študentov, z ktorých dostupným výberom a na základe ďalších kritérií zámerného výberu bolo vybraných 6 účastníkov. Ich prípadové štúdie boli vyhodnotené podľa doktorandkou detailne opísaných postupov.

Každý prípad je spracovaný detailne, čo je nevyhnutné vzhľadom na individuálne potreby a špecifický prístup ku každému študentovi. U všetkých účastníkov bola vyhotovená tematická mapa procesu kurzu. Na základe rozhovorov a ďalších podporných dát doktorandka identifikovala vzájomné vzťahy medzi jednotlivými poradenskými rozhovormi a hlavnými kategóriami autonómneho učenia sa, ako aj dynamiku každého prípadu. Oceňujem, že zahrnula aj problematické aspekty poradenstva u jednotlivých účastníkov, čím poskytla komplexnejší a realistický obraz o priebehu kurzu. Na záver kurzu účastníci zhodnotili prínos poskytnutého poradenstva.

Významné zistenia prináša aj medzipřípadová analýza všetkých šiestich štúdií, ktorá umožnila komplexne zodpovedať výskumné otázky. Doktorandka porovnala jednotlivé prípadové štúdie z hľadiska hlavných tém a tematických máp, hodnotenia prínosu poradenstva, dynamických väzieb medzi poradenskými rozhovormi a autonómnym učením sa študentov, ako aj fungovania a problematických aspektov poradenských rozhovorov. Takto spracovaná analýza predstavuje silnú stránku práce, keďže poskytuje nielen detailný pohľad na jednotlivé prípady, ale aj širšie súvislosti a poznatky využiteľné pre ďalšiu pedagogickú prax a výskum.

V kapitolách *Diskusia* a *Záver* doktorandka reflektuje výsledky vlastného výskumu týkajúceho sa vplyvu jazykového poradenstva na autonómne učenie sa frekventantov kurzu *Angličtina autonómne*. Pozitívne hodnotí prínos poradenských rozhovorov, ktoré významne podporili sebariadené učenie sa, pričom poukazuje na fungovanie poradenstva ako komplexného systému založeného na individualizovanom prístupe a dynamickom procese učenia. Zároveň poukazuje aj na rozdiely a problémy spojené s poradenským prístupom a zdôrazňuje potrebu prispôsobenia podľa individuálnych potrieb študentov a konkrétnych situácií. Oceňujem, že doktorandka jasne pomenovala aj limity svojho výskumu a faktory, ktoré mohli ovplyvniť jeho výsledky, čím zvýšila transparentnosť a vierohodnosť práce. Hodnotnou súčasťou je aj formulácia implikácií pre prax a odporúčania pre ďalší výskum.

3. Štruktúra práce, jej proporčná vyváženosť

Práca má celkový rozsah 187 strán, pričom hlavný text vrátane zoznamu literatúry tvorí 168 strán. Rozsiahla výskumná časť je opodstatnená, keďže povaha prípadových štúdií si vyžaduje rozsiahle deskriptívne texty. Hoci je teoretická časť kratšia, poskytuje komplexné východiská pre vlastný výskum.

4. Jazyková a štylistická úroveň práce

Práca je napísaná v českom jazyku. Hoci aktívne neovládam tento jazyk, nemôžem sa plnohodnotne vyjadriť k jej jazykovej a štylistickej stránke. Napriek tomu je práca veľmi dobre a zrozumiteľne čitateľná.

Celkové hodnotenie práce

Dizertačná práca predstavuje kvalitne a systematicky spracované dielo s jasne definovanými cieľmi a metodológiou. Doktorandka preukázala výbornú orientáciu v odbornej literatúre, schopnosť kriticky ju vyhodnocovať a aplikovať vo vlastnom výskume. Empirická časť je rozsiahla a metodologicky dôsledná, prináša originálne a hodnotné zistenia využiteľné v pedagogickej praxi aj vo výskume.

Dizertačná práca spĺňa všetky požiadavky kladené na práce tohto druhu a svojimi výsledkami predstavuje originálny a prínosný počin v oblasti cudzojazyčného vzdelávania. Odporúčam dizertačnú prácu pripustiť k obhajobe.

Otázky do diskusie:

1. Participanti vo výskume boli z rôznych študijných programov a aj stupňov štúdia. Myslíte, že aj tieto faktory mohli ovplyvniť vaše zistenia? Ak áno, tak ako?
2. V akej forme by sa dalo jazykové poradenstvo využiť na vyučovaní anglického jazyka na základných a stredných školách?

Dátum 5. 9. 2025

Podpis